

Mieletöntä valoa -toiminta on suunnattu median tekemisestä kiinnostuneille nuorille aikuisille, joilla on erilaisia, usein mielenterveyteen liittyviä haasteita löytää paikkaansa esimerkiksi työ- tai opintomaailmassa. Mieletöntä valoa tähtää osallistujien osallisuuden, osaamisen ja kokemusten vahvistamiseen ja tarjoaa siten välineitä oman polun löytämiseen sekä opintoihin tai työ-elämään kiinnittymiseen. Toiminnassa keskitytään ihmisten ”terveeseen”, toiminnalliseen puoleen ja vahvistetaan sitä. Fokus on tekemisessä.

Valossa tehdään erilaisia mediatuotantoja: esimerkiksi lehteä, radio-ohjelmia, podcasteja, videotuotantoja, striimausta. Toiminnassa opitaan tekemällä: joitakin työpajoja lukuun ottamatta median tekemisen taitoja ei opiskella, vaan lähdetään tekemään yhdessä vain pienen perehdytyksen kautta.

Mieletöntä valoa on samalla oikea media, jossa sekä video-, radio- että lehtitoimituksen kokoontuvat kerran viikossa toimituskokouksiin (tiimimuotoinen toiminta). Niissä ideoidaan tuotantoja, jaetaan työtehtävät ja seurataan tuotantojen edistymistä. Itse tekeminen tapahtuu toimituskokouksien ulkopuolella, erikseen sovittuina aikoina. Media välineenä tarjoaa jokaiselle kunkin toimintakyvyn mukaan sopivan kokoisia työtehtäviä, ja sen projektimaisuus vastaa työelämän projektimaista luonnetta. Tekemällä tuotantoja työelämätaidot kohentuvat kuin huomaamatta. Kaikki valmiiksi saadut tuotannot julkaistaan kootusti toiminnan mieletontavaloa.fi -sivuilla. Useat osallistujat kokevat voivansa vaikuttaa asioihin Valon medioiden kautta. Harjoittelemalla ammattimaisen median tekemistä stigma hälvenee ja toimijuus korostuu.

Toimintaan pääsee mukaan hakemalla neljän päivän vertaistuottajakurssille. Kurssilla tutustutaan toisiin ja toimintaan, käydään läpi muun muassa median pelisääntöjä, määritellään oman ryhmän arvot ja tehdään pieniä käytännön harjoituksia. Tämän jälkeen osallistuja valitsee tiimin (lehti-, video- tai radiotiimi), joka työskentelee kahden kuukauden jaksoissa. Osallistujien tavoite on yhden jakson aikana tehdä iso yhteinen tuotanto ja mahdollisia muita projekteja. Jakson jälkeen osallistuja voi joko vaihtaa tiimiä tai pysyä siinä. Tiimeissä voi tehdä tuotantoja sekä ryhmässä että yksin, työntekijöiden tukemana. Toimintaan voi tulla tutustumaan myös suoraan, jos kurssille tulo ei syystä tai toisesta onnistu. Osallistujatideoivat tuotannot ja hyväksyvät yhdessä tilaustyöt. Työntekijöiden tehtävä on tukea heitä ja mahdollistaa tuotannot pitämällä rakenteet yllä.

TOIMINTA VUONNA 2020

Vuonna 2020 toimintaa jatkettiin edellisenä vuonna juurrutetulla tiimimuotoisella rakenteella. Toiminnan kohderyhmää on yhä tarkennettu niihin nuoriin aikuisiin, jotka toiminnan avulla löytäisivät uusia polkuja elämäänsä tai saisivat vahvistusta ja jatkaa jo valitulla polulla. Tämä vaatii osallistujilta jonkin verran aloitteenkykyä sekä motivaatioita sitoutua toimintaan. Vuonna 2020 järjestettiin neljä vertaistuottajakurssia, joista yksi Tampereella.

KORONA

Myös Mielettömän valon toimintaa vuonna 2020 varjosti korona. Toiminta saatiin kuitenkin nopeasti mukautettua myös etäyhteyksin tehtäväksi. Koronan vaikutuksesta radiohaastatteluita alettiin toteuttaa tallennettavan etäyhteyden avulla. Sen jatkokehityksenä syntyi uudenlainen hybridimuotoinen radiolähetys. Siinä yhdistyvät liveinä tehdyt juonnot ja haastattelut, etäyhteyksin tehdyt haastattelut ja niin etä- kuin livehaastattelunkin videokuva.

Useille osallistujille yksinäisyys on iso haaste ja Mielettömän valon kokoukset tärkeä tapa pitää yllä sosiaalisia suhteita ja Valon toimituksen yhteishenkeä. Koronan tuomat eristysrajoitukset lisäsivät osallistujien huolta ja yksinäisyyttä. Näitä lieventämään perustettiin kerran viikossa toistuva ”Höpinätunti”, kaikille osallistujille avoin viikoittainen jutteluhetki, jossa ei käsitelty mitään tuotantoja. Heti kevään -20 eristysaikana aikana toteutettiin yksi Valoa!-lehti ja Maailma kylässä -festivaalien festivaaliradio.

MAAILMA KYLÄSSÄ -FESTIVAALIRADIO

Jo viitenä vuonna Valon vertaistuottajat ovat tuottaneet toukokuussa Maailma kylässä -festivaalin radion: radio on toteutettu festivaalialueelta omasta radiostudioteltasta haastatellen asiantuntijoita, festivaalivieraita ja esiintyjiä. Vaikka koronan vuoksi festivaalia ei järjestetty, toteutettiin radio festivaalin järjestäjän Fingon kanssa – järjestettiin ”festivaali radiossa”. Ohjelman teemat ja vieraat olivat samoja, joita fyysisillä festivaaleillakin olisi ollut. Valon toimittajat toteuttivat haastattelut etäyhteyksin, ja ne ajettiin suorassa radiolähetyksessä. Muutama Valon vertaistuottaja sai juontaa suoraa lähetystä yhdessä ammattilaisjuontajan kanssa. Ammattilainen toimi samalla myös osallistujan mentorina juontotyössä. Heille lähetyksestä kertyi arvokkaita kokemuksia radiojuontajan työstä, ammattilaisen työparina.

VALOA!-LEHTI

Vuoden 2020 keväällä Mielettöntä valoa -toiminnassa tehtiin kaksi numeroa Valoa! -lehteä, joista toinen koronan vuoksi etäyhteyksin. Lehti on haasteiden keskellä painiville nuorille aikuisille sekä heidän läheisilleen suunnattu julkaisu, jonka toimitus muodostuu Mielettömän valon kävijöistä. Monilla osallistujilla on vain vähäisesti tai ei lainkaan työkokemusta. Tällaisille henkilöille on todella tärkeää saada itselleen konkreettisia työnäytteitä. Se tekee heidän osaamistaan näkyväksi yleisölle, mutta myös heille itselleen. Osallistujat kokevat saavansa kokemuksiaan esiin lehden avulla. Lehteä painetaan 1000 kappaletta, ja osa siitä jaetaan mm. pääkaupunkiseudun kirjastoihin, kaikille kansanedustajille, muille järjestötoimijoille sekä pääkaupunkiseudun kaupunginvaltuustoihin. Kaikki lehden jutut ovat luettavissa myös toiminnan sivuilla.

VALOA! VOIMA-LEHDEN LIITTEENÄ

Syksyllä 2020 toteutettiin lehtitoimituksen suururakka, kun Valoa! ilmestyi valtakunnallisessa ilmaisjakelussa olevan Voima-lehden (painos 70 000 kpl) liitteenä

joulukuussa. Monet tärkeät, kokemuslähtöiset jutut esimerkiksi vertaistoiminnasta, ulkopuolisuudesta, erilaisuuden stigmasta ja työelämästä saivat nyt moninkertaisesti lukijoita ja lehden toimittajat kokivat tehneensä vaikutuksen isoon joukkoon ihmisiä.

TUOTANNOT JA TUOTOKSET

Vuonna 2020 tehtiin paljon yhteistuotantoja lähinnä muiden järjestösektorin toimijoiden kanssa. Tilaustyötarjouksia tuli runsaasti, enemmän kun ehdittiin tehdä – se kertoo siitä, että toiminta tunnetaan järjestökentällä melko hyvin. Tuotannoista mainittakoot Invalidiliiton Live-palvelujen työpaikkaohjauksen esittelyvideo, podcast-sarja MTKL:n verkkokurssin käyttöön, MTKL:n kirjoituskilpailu-voittajien podcastin toteutus, Lilinkotisäätiön seminaarin striimaus ja tallennus, Helsingin kaupungin psykiatria- ja päihdepalvelujen ja Love Me -hankkeen Toivon ilta -seminaarin striimaus, Vantaan vammaispalvelujen Virtaamon esittelyvideo, Neet-verkoston esittelytilaisuuden radion toimittaminen ja striimaus, Mielenterveysmessujen Mielettömän Messuradion toteutus ja lähetys sekä messujen aamustudion tekninen toteutus, striimaus ja tallennus. Tampereen osallistujat tekivät pääasiassa radiotöitä: säännöllisesti julkaistavia Jou! Moreeni Räps! - ja Kauniit ja mielettömät -ohjelmiaan (yhteensä 10 jaksoa) sekä kirjoittivat Valoa!-lehteen.

SALTO PI AWARDS -PALKINTO

Mielettömä valoa -toiminta sai mainetta ja kunniaa, kun se voitti SALTO PI AWARDS -palkinnon ”Media, Information Literacy & Critical thinking” -sarjassa. Salto (Support for Advanced Learning and Training Opportunities) on Erasmus+ -ohjelman sisällä toimiva kuuden resurssikeskuksen verkosto. Resurssikeskukset tukevat EU:n nuoriso-ohjelmien toteutusta ja eurooppalaista nuorisotyötä. Palkinnolla haettiin inspiroivia toimintoja, joissa fokus on nuorten osallisuudessa, medialukutaidossa ja viestinnässä.

KESKEISET TULOKSET

- Kumppanien kanssa tehtyjä yhteistuotantoja: 18 kpl (lehti 3 kpl / 17 eri osallistujaa; video 6 kpl / 10 hlö; radio 4 kpl / 21 hlö).
- 89 % asiakkaitaan toimintaan ohjanneista vastaajista katsoo ”asiakkaan itseluottamuksen vahvistuneen”.
- 89 % toimintaan ohj. yht.työkumppaneista katsoo ”asiakkaan mediaosaamisen vahvistuneen”.
- Osallistujista 64% koki saavuttaneensa asettamansa tavoitteet.
- Osallistujista 77% koki voivansa tukea toisia osallistujia.

